

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Datum
2009-04-27

Vår referens
2009-03-0052

Ert datum

Er referens
Ju 2008/10662/L6

Yttrande med anledning av ”En reformerad grundlag” (SOU 2008:125).

Utredningen lämnar i betänkandet ett antal förslag som listas nedan. Merparten av förslagen rör inte ST:s organisationsområde. Därför kommenteras endast de förslag som har en bäring på ST-verksamhetsfrågor. Kommentarer följer utredningens disposition och skrivs i direkt anslutning till lagda förslag.

19.2 Konstitutionsutskottets granskning

19.2.2

Konstitutionsutskottet ges en uttrycklig rätt att utöver protokollen i regeringsärenden och de övriga handlingarna som hör till dessa ärenden även få ut de handlingar hos regeringen som utskottet finner nödvändigt för sin granskning. ST anser att förslaget är bra och kommer att leda till att KU kan utföra ett mera kvalificerat arbete. Det är dock av stor vikt att denna uttryckliga rätt inte missbrukas så att det leder till att granskningarna av olika ärenden blir överdrivet långdragen.

19.3 Uppföljning och utvärdering

19.3.2

ST stödjer förslaget eftersom det är viktigt att ge riksdagen så bra förutsättningar som möjligt för att granska rikets styrelse och förvaltning. Det kommer också att leda till att varje enskilt utskott får ett bättre underlag att grunda sina kommande förslag på.

20 Utnämning av ordinarie domare

21.2.3 Ansöknings- eller kallelseförfarande

ST är positiv till att kallelseförfarandet avskaffas och att samtliga domarbefattningar ledigförklaras innan de tillsätts. De ökar rättssäkerheten och ge en ökad transparens. De är också positivt att en särskild nämnd ska bereda ansökningsärendena och därefter lämna ett offentligt förslag till regeringen.

Fackförbundet ST

Box 5308, 102 47 Stockholm

Besök: Sturegatan 15

Tfn: 08-790 51 00 Fax: 08-24 29 24 ST Direkt: 020-578 578

E-post: st@st.org Webbplats: www.st.org

Organisationsnummer: 802003-2101

Pg: 11 44-5 Bg: 365-60 71

26.1.2 Användningen av begreppet ras

Begreppet ras tas bort i regeringsformen. I stället anges tillämpningsområdet för diskrimineringskyddet som "etniskt ursprung, hudfärg eller annat förhållande". Fackförbundet ställer sig positivt till denna förändring. Därmed blir lagförslaget såväl mera relevant som grundad på modern vetenskap.

26.2.2 Diskriminering på grund av sexuell läggning

Utredningen föreslår att skyddet mot diskriminering utvidgas till att också omfatta sexuell läggning. Enligt målsättningsstadgandet i 1 kap. 2 § fjärde stycket tredje meningen regeringsformen ska det allmänna motverka diskriminering av människor bl.a. på grund av sexuell läggning. Denna målsättning är dock formellt sett inte rättsligt bindande. Ett sådant rättsligt bindande diskrimineringskydd återfinns i stället i 2 kap. regeringsformen och den nuvarande utformningen av 15 § ger inte något skydd mot sådan diskriminering. Det är alltså ett förhållande som en enhällig utredning vill ändra på. Fackförbundet ST stödjer detta förslag.

29.3.1 Forskningens och kulturens frihet

ST stöder utredningens förslag att forskningens frihet ska skyddas i grundlag. Det sker med utgångspunkt från en definition som syftar på den *enskilde forskarens* rätt att *fritt välja inriktning* på och *metoder* för sin forskning samt att *fritt offentliggöra resultaten* av sin forskning. Men i utredningen sägs också att forskningens frihet står för två delar: den individuella akademiska friheten samt lärosätenas institutionella autonomi (s. 458). Förhållandet mellan dessa delar behöver prövas vid utformningen av en lag till beskydd av forskningens frihet. ST är dock tveksam till att universitetens och högskolornas associationsform ska regleras i grundlagen. ST:s principiella ståndpunkt när det gäller just universitetens och högskolornas associationsform är att de bör förbli statliga myndigheter.

35 Regeringsformens krav på medborgarskap för vissa anställningar

I nuvarande regeringsform finns krav på svenskt medborgarskap för flera olika fall. Riksdagsledamöterna måste vara svenska medborgare liksom statschefen. Ett statsråd måste vara svensk medborgare sedan minst tio år. Slutligen finns det i 11 kap. ett generellt krav på svenskt medborgarskap för vissa befattningar och uppdrag. Utredningen föreslår att regeringsformens krav på att statsråd ska vara svenska medborgare sedan minst tio år tas bort. I fortsättningen ska således endast krav på svenskt medborgarskap gälla. Vidare föreslår utredningen att kravet på svenskt medborgarskap beträffande vissa statliga anställningar och andra uppdrag tas bort ur regeringsformen för andra än justitiekanslern, riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna samt ordinarie domare. I den utsträckning som det finns skäl för sådana krav i övrigt, ska dessa tas in i lag eller i andra föreskrifter enligt grunder som anges i lag. I riksdagsordningen tas vidare in en bestämmelse om att endast den som är svensk medborgare får inneha uppdrag som tillsätts genom val av riksdagen. Fackförbundet ST stödjer dessa förslag.

38 Konsekvenser av våra förslag

Regeringsformen ges en enklare och mer lättillgänglig utformning. Språket blir könsneutralt. ST anser det vara positivt att sträva efter att göra regeringsformen mera lättillgänglig för alla medborgare. Det är också mycket positivt att utredningen strävat efter ett könsneutralt tilltal i grundlagen.

Stockholm den 27 april 2009

Annette Carnhede

Förbundsordförande

Fackförbundet ST

Inger Elin Knobblock

Utredare

Fackförbundet ST